

Çeşm-i Cihan:
Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları E - Dergisi
ISSN: 2149-5866
Sayı: 12/Dr. Öğr. Ü. Özgür TOKAN Özel Sayısı
(Aralık) 2025, 11-12, TÜRKİYE
Vefeyat

ONULMAZ BOŞLUK

Yağmur KÖFTER KURT*

Ölüm. Yazması ve söylemesi yalnızca birkaç harften ibaret olan bu kısa kelime, insanlığın varoluşundan beri kaçınılmaz ve her birimiz için en evrensel deneyimdir. Ölüm, bu kadar evrensel bir gerçek olmasına rağmen, yaşanan her veda, her ayrılık ya da hayattan kopuşun her birimizde eşi benzeri olmayan izler bırakmayı nasıl başardığını anlamlandıramıyorum. Ölüm gerçeği, hayatımızın her anında güneşli günlerimize kara bir bulut gibi çöküyor. İster hayatının baharında olan narin bir çiçeğin yarım kalmışlığıyla bu hayattan kopması; ister yaşadığı yere kök salmış bir çınarın uzun vedası olsun, bu iki durum arasındaki tek ortak nokta, her ayrılığın kendine ait, bireysel ve eşsiz bir acıyla kalbe işlenmesidir. Hayatımızdan giden kişiyle kurduğumuz bağ, birlikte paylaştığımız anlar ve bizde doldurduğu boşluğumuz tamamen o kişiye aittir. Neticede ölümün yaşı kaç olursa olsun, o sadece bir son değil, ardında kalan her kişi için derin bir kırılma anıdır. Çünkü her veda, giden kişiyle kurulan ilişkinin birebir kendisine ait olan bağın kopması demektir. Bu nedenle her ölüm, ortaklaşa bir üzüntünün ötesine geçerek, ardında kalanların hayatında telafisi imkânsız, onulmaz ve eşsiz bir boşluk yaratan, yalnızca o kişiye özgü bir sarsıntı ve bireysel bir yas olarak kalbe işlenir.

Kaybın her bir ruhta ayrı bir yıkım yaratmasının ve telafisi olmayan bir yara açmasının temelinde yatan gerçek şudur: Aslında yitirilen, yalnızca bir can değil; birlikte ördüğümüz ortak hayatın geleceğe uzanan ipliklerinin koparılmasıdır. Ortak kederin ardında gizlenen bu bireysel boşluk, kendini üç farklı ve derinden hissedilen alanda sarsılmaz bir netlikle gösterir. İlk olarak, gerçekleşen her ölüm arkasında bıraktığı insanlar için sadece bir son değil, aynı zamanda zamanın acımasız ve ani bir kesintisi, yani beklenti ve ortak geleceğin kökten yitirilmesidir. Bir eşin, bir ebeveynin, kardeşin ya da bir dostumuzun aramızdan ayrılışı; birlikte planlanmış tüm seyahatlerin, yarım kalmış sohbetlerin, söylenecek son sözlerin ve yaşanacak nice ortak anın zamansız ve geri döndürülemez bir şekilde hükümsüz kılınması demektir. Özellikle yitirilen, hayatının en taze baharında, geleceği bembeyaz bir sayfa gibi önünde duran bir çocuk ya da genç ise, bu kayıp; onunla birlikte kurulan tüm potansiyellerin, sınırsız umutların ve daha gerçekleşmemiş hayallerin sert bir darbeye kökünden sökülüp atılması anlamına gelir. Bu ağır keder, sadece geçmişin tatlı anılarına değil, aynı zamanda o kişiyle birlikte kurulan ve artık asla var olmayacak olan "ortak geleceğe" tutulan bir yastır. Bu benzersiz yara, dışarıdan kimsenin tam olarak idrak edemeyeceği, sadece iki ruh arasında sessizce imzalanmış bir "zaman sözleşmesinin" tek taraflı feshedilmesi kadar derin ve kişisel bir kayıptır. Fakat bu zamansız gidiş, hayatımızın parçası olan büyük planlarımızı değil aynı zamanda bizlerin en masum ve en konforlu alışkanlıklarımızı da hedef alır. Bir yasin bizde bıraktığı boşluk zaman zaman ortaya çıkan küçük ama sık tekrarlayan boşluklarla hayatımıza devam etmeyi öğretiyor bizlere. Sabah

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Bartın Ü. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, ORCI: [0009-0007-1316-867X](https://orcid.org/0009-0007-1316-867X), yagmurkoter@gmail.com.

uyanınca hazırladığınız o iki kişilik kahvaltı yerini tek tabaklı bir kahvaltıya bırakır. Kahvaltı sonrası içilen bol sohbetli kahvelerin yerini sessizlik alır. Boş kalan sandalye, koltuk, yatak, oda... Sanki hepsi içimizi sızlatacak için kendileriyle buluştuğumuz anları bekleyen yaralar gibiler. Sanırım en kötüsü de ansızın aklınıza gelen bir espriyi ya da önemsiz bir detayı artık kimseyle paylaşamayacağınızı fark etmenin yarattığı o boğucu his... İşte bu anlar, giden kişinin sadece gelecekte değil, aynı zamanda şu andan da tamamen silindiğini acı bir şekilde yüzümüze vurur. Bu küçük, tekrarlayan darbeler, yaşamımızdaki en büyük sarsıntıdan da daha sinsidir ve daha kalıcıdır; çünkü hayatın kendisi bu gündelik rutinlerden oluşur ve bu rutinlerin aniden durması, geride kalanın her anında küçük sarsıntılar yaratır. Bu, gidenle kurulan bağın ne kadar somut ve ne kadar hayati olduğunu gösteren, dışarıdan görünmeyen, bireysel bir yıkımdır. Giden kişinin ardında bıraktığı insanların hayatlarındaki sosyal rollerinde ve kimliklerinde de doğal değişimlere neden olurlar. Aramızdan ayrılan kişi, hayatımızın karmaşık bir noktasında bizim en vazgeçilmez merkezimiz konumunda olabilir; kimi zaman yol gösteren pusulamız kimi zaman en mahrem sırdaşımız ve huzur bulduğumuz tek omuz hatta belki de bu hayattaki varlığımızın anlamını onaylayan tek şahidimizdir.

Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Özgür Tokan hocamızın aramızdan ayrılışının birinci yılında onu anmak ve kendimce ona veda etmek istedim. Özgür Tokan Hocamızı anlatan sayfalarca yazı yazılabilir; ancak bu kez, onun akademik mirasının ötesine geçerek, benim ve diğer öğrencilerinin hayatına dokunan o insani bağa odaklanmak istiyorum. Özgür hocayı kaybetmek içimizde ve bölümümüzde yeri asla dolmayacak bir boşluk yaratsa da aslında birçok iş arkadaşının ve onlarca öğrencisinin hayatına yön vermiş bir rehberi de kaybetmiş olmak bizlerde telafisi olmayan bir boşluk yaratmıştır.

Özgür hoca elbette Türk akademisine, Orta Asya Türk Tarihi alanına anlamlı katkılarda bulunmuştur. Ancak benim gözümde öğrencileri ile kurduğu mentorluk ilişkilerinde ve kendine özgü yardımseverliği son derece Özgür hocaya ait özel bir yaklaşımdı. Onunla işlediğimiz derslerde akademik otokrazi yerine cömert bir hoca modeli ile karşılaşıyorduk. Hiçbir öğrenci arkadaşımın da bunu reddedeceğini düşünmüyorum. Karşımızda öğrencilerini sadece bilgi alıcısı olarak değil, potansiyel meslektaşlar olarak gören bu perspektif, akademik kariyerin başlangıcındaki öğrencilerin üzerindeki baskıyı önemli ölçüde azaltmıştır. Özellikle notlandırmada sergilediği tutum, değerlendirmeyi bir tehdit ve korkutma mekanizması olmaktan çıkarıp, gelişimi teşvik eden bir araç olarak konumlandırmıştır. Bu pedagojik cömertlik, öğrencilerin akademik anlamda risk alma ve eleştirel düşünme yeteneklerini kısıtlayıcı korku faktörünü ortadan kaldırmıştır.

Bu mentorluğun en somut göstergesi, öğrencileri ile özellikle kaynak paylaşımı ve erişilebilirlik konularında kendini göstermiştir. Özgür hoca, nadir bulunan kitapları, arşiv notlarını ve ders materyallerini hiçbir kısıtlama olmaksızın paylaşarak, bilginin akışını teşvik eden ve “akademik kıskançlığı” reddeden bir ilke benimsemiştir. Bu cömertlik, bilginin bireysel mülkiyeti yerine, topyekûn ilerlemenin aracı olduğu yönündeki inancının bir yansımasıydı.

Öğrencilerini kapısından asla çevirmeme prensibi, akademik ortamdaki hiyerarşik yapıları gevşeten bir güven ortamı yaratmıştır. Bu erişilebilirlik, öğrencilerin sadece akademik zorluklarını değil, kişisel kaygılarını da paylaşabileceği bir alan açmıştır; bu sayede Özgür Hoca akademik danışman rolünün ötesine geçerek bireysel gelişimde kritik bir destek figürü haline gelmiştir.

Umarım onun bıraktığı boşluk, bu insancıl akademik modelin yitimi anlamına gelmemekte olup, bu değerlerin gelecek nesil akademisyenler tarafından sürdürülmesi, onun en önemli akademik vasiyeti olacaktır. Özgür Tokan Hocamızın hatırası, sadece Orta Asya üzerine yazdığı kıymetli kitap raflarında değil, bizlerin araştırma ruhunda, omuzlarımızdaki etik sorumlulukta ve en önemlisi, her koridor dönüşünde bize bakan o sıcak, bilge gülümsemesinde yaşamaya devam edecek.

Saygılarımla...